ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)
της 16ης Δεκεμβρίου 2004 *

Στην υπόθεση C-293/03,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, την οποία υπέβαλε το Tribunal du travail de Bruxelles (Βέλγιο), με απόφαση της 20ής Μαΐου 2003, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 4 Ιουλίου 2003, στο πλαίσιο της δίκης

Gregorio My

κατά

Office national des pensions (ONP),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους C. W. A. Timmermans, πρόεδρο τμήματος, C. Gulmann, R. Schintgen (εισηγητή), Γ. Αρέστη και J. Klučka, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

γενικός εισαγγελέας: A. Tizzano
γραμματέας: M. Múgica Arzamendi, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της συνεδριάσεως της 17ης Ιουνίου 2004,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— ο G. My, εκπροσωπούμενος από τον C. Rosenfeld, avocat,

— το Office national des pensions, εκπροσωπούμενο από τους G. Perl και J.-P. Lheureux,

— η Ελληνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις Α. Σαμώνη-Ράντου και Μ. Τασσοπούλου,

— η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την H. G. Sevenster,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον D. Martin,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2004,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 2 ΕΚ, 3 ΕΚ, 17 ΕΚ, 18 ΕΚ, 39 ΕΚ, 40 ΕΚ, 42 ΕΚ και 283 ΕΚ, καθώς και την ερμηνεία του άρθρου 7 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1612/68 του Συμβουλίου, της 15ης Οκτωβρίου 1968, περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων στο εσωτερικό της Κοινότητος (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 33).

2 Η ως άνω αίτηση υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ του G. My και του Office national des pensions (Εθνικού Ταμείου Συντάξεων, στο εξής: ONP) σχετικά με την άρνηση του τελευταίου να λάβει υπόψη την επαγγελματική σταδιοδρομία του ενδιαφερομένου, η οποία συμπληρώθηκε στην υπηρεσία ενός θεσμικού οργάνου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, για τη θεμελίωση δικαιώματος λήψεως πρόωρης συντάξεως δυνάμει του βελγικού συστήματος.

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική ρύθμιση

3 Σύμφωνα με το άρθρο 11, παράγραφοι 1 και 2, του παραρτήματος VIII του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: ΚΥΚ), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης:

«1. Ο υπάλληλος του οποίου λήγουν τα καθήκοντα για:

— να εισέλθει στην υπηρεσία διοικήσεως ή εθνικού ή διεθνούς οργανισμού που έχει συνάψει συμφωνία με τις Κοινότητες,

— να ασκήσει μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα από την οποία αποκτά συνταξιοδοτικά δικαιώματα σε σύστημα, οι διαχειριστικοί οργανισμοί του οποίου έχουν συνάψει συμφωνία με τις Κοινότητες,

δικαιούται να μεταφέρει στο ταμείο συντάξεων αυτής της διοικήσεως ή αυτού του οργανισμού ή στο ταμείο στο οποίο ο υπάλληλος αποκτά συνταξιοδοτικά δικαιώματα αρχαιότητας βάσει μισθωτής ή μη μισθωτής δραστηριότητας το ασφαλιστικό στατιστικό ισοδύναμο των δικαιωμάτων της συντάξεως αρχαιότητας που έχει αποκτήσει στις Κοινότητες.

2. Ο υπάλληλος που εισέρχεται στην υπηρεσία των Κοινοτήτων:

— μετά τη λήξη των καθηκόντων του σε διοίκηση, σε εθνικό ή διεθνή οργανισμό

ή

— μετά την άσκηση μισθωτής ή μη μισθωτής δραστηριότητας

έχει την ευχέρεια, κατά το χρόνο της μονιμοποίησής του, να ενεργήσει ώστε να καταβληθεί στις Κοινότητες είτε το ασφαλιστικό στατιστικό ισοδύναμο, είτε το κατ' αποκοπήν ποσό της εξαγοράς των δικαιωμάτων σύνταξης αρχαιότητας που έχει αποκτήσει βάσει των προαναφερόμενων δραστηριοτήτων.

Σε παρόμοια περίπτωση, το όργανο στο οποίο υπηρετεί ο υπάλληλος καθορίζει, λαμβάνοντας υπόψη τον βαθμό μονιμοποιήσεως, τον αριθμό των συνταξίμων ετών που συνυπολογίζει σύμφωνα με το καθεστώς που τον διέπει, δυνάμει του χρόνου προϋπηρεσίας βάσει του ποσού του στατιστικού ισοδυνάμου ή του κατ' αποκοπήν ποσού της εξαγοράς.»

Η εθνική ρύθμιση

4 Σύμφωνα με το άρθρο 3 του νόμου της 21ης Μαΐου 1991 περί ρυθμίσεως ορισμένων σχέσεων μεταξύ των βελγικών συνταξιοδοτικών συστημάτων και αυτών των οργανισμών δημοσίου διεθνούς δικαίου (*Moniteur belge* της 20ής Ιουνίου 1991, στο εξής: νόμος του 1991):

«Κάθε υπάλληλος μπορεί, συμφωνούντος του οργανισμού, να ζητήσει την καταβολή στον οργανισμό του ποσού της συντάξεως γήρατος που συνδέεται με τις προ της αναλήψεως των καθηκόντων του στον οργανισμό υπηρεσίες και περιόδους.»

5 Δυνάμει του άρθρου 9 του εν λόγω νόμου, ο ενδιαφερόμενος μπορεί, εντούτοις, να ανακαλέσει την αίτησή του για μεταφορά των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων δυνάμει του βελγικού συστήματος. Η ανάκληση αυτή είναι οριστική και αμετάκλητη.

6 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, σημείο 5, του νόμου του 1991 ορίζει ότι ως «υπάλληλος» νοείται «κάθε μέλος του προσωπικού το οποίο υπάγεται στο συνταξιοδοτικό σύστημα του οργανισμού και για το οποίο η μεταφορά των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων δεν ρυθμίζεται από κανονισμό ή από ειδική συμφωνία». Όσον αφορά τον όρο «οργανισμός», το άρθρο 2, παράγραφος 1, σημείο 1, ορίζει ότι ο εν λόγω όρος καλύπτει «τα κοινοτικά θεσμικά όργανα, τα όργανα που εξομοιώνονται προς αυτά για την εφαρμογή του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων και του Καθεστώτος που εφαρμόζεται στο Λοιπό Προσωπικό της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, καθώς και τους οργανισμούς κοινοτικού χαρακτήρα των οποίων το συνταξιοδοτικό σύστημα παρέχει στον υπάλληλο που έχει μονιμοποιηθεί τη δυνατότητα να ζητήσει τη μεταφορά, προς το ταμείο συντάξεων του οργανισμού, των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων που απέκτησε προ της αναλήψεως των καθηκόντων του στον οργανισμό».

7 Ο νόμος της 10ης Φεβρουαρίου 2003 περί ρυθμίσεως της μεταφοράς των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων μεταξύ των βελγικών συνταξιοδοτικών συστημάτων και αυτών των οργανισμών δημοσίου διεθνούς δικαίου (*Moniteur belge* της 27ης Μαρτίου 2003, στο εξής: νόμος του 2003) προβλέπει εφεξής, στο άρθρο του 14, τη δυνατότητα ενός υπαλλήλου που παύει να ασκεί τα καθήκοντά του στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες, για να ασκήσει επαγγελματική δραστηριότητα στο Βέλγιο, να ζητήσει τη μεταφορά προς το βελγικό σύστημα είτε του ασφαλιστικού στατιστικού ισοδυνάμου των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων που έχει αποκτήσει δυνάμει του κοινοτικού συστήματος, είτε του κατ' αποκοπήν ποσού της εξαγοράς που αντιστοιχεί στις εισφορές που καταβλήθηκαν δυνάμει του εν λόγω συστήματος.

8 Σύμφωνα με το άρθρο του 29, ο νόμος του 2003 ισχύει από την 1η Ιανουαρίου 2002 και έχει εφαρμογή στις αιτήσεις μεταφοράς που υποβάλλονται από αυτή την ημερομηνία.

9 Εξάλλου, το άρθρο 4, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του βασιλικού διατάγματος της 23ης Δεκεμβρίου 1996 περί εφαρμογής των άρθρων 15, 16 και 17 του νόμου της 26ης Ιουλίου 1996 σχετικά με τον εκσυγχρονισμό της κοινωνικής ασφαλίσεως και τη διασφάλιση της βιωσιμότητας των προβλεπόμενων από τον νόμο συνταξιοδοτικών συστημάτων (*Moniteur belge* της 17ης Ιανουαρίου 1997, στο εξής: βασιλικό διάταγμα) προβλέπει τα εξής:

«Η δυνατότητα λήψεως πρόωρης συντάξεως σύμφωνα με την παράγραφο 1 εξαρτάται από την προϋπόθεση ότι ο ενδιαφερόμενος αποδεικνύει σταδιοδρομία τουλάχιστον 35 ημερολογιακών ετών που μπορούν να θεμελιώσουν συνταξιοδοτικά δικαιώματα δυνάμει του παρόντος διατάγματος, δυνάμει του νόμου της 20ής Ιουλίου 1990, δυνάμει του βασιλικού διατάγματος 50, δυνάμει βελγικού συνταξιοδοτικού συστήματος για εργάτες, υπαλλήλους, ανθρακωρύχους, ναυτικούς ή αυτοαπασχολουμένους, δυνάμει βελγικού συνταξιοδοτικού συστήματος για το προσωπικό των δημοσίων υπηρεσιών ή της Εθνικής Εταιρίας Βελγικών Σιδηροδρόμων ή δυνάμει οποιουδήποτε άλλου προβλεπόμενου από τον νόμο βελγικού συνταξιοδοτικού συστήματος.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

10 Ο G. My, ιταλικής ιθαγενείας, γεννηθείς στις 20 Φεβρουαρίου 1941, κατέβαλλε εισφορές επί 19 έτη στο βελγικό σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως των μισθωτών, προτού εργασθεί, από 1ης Ιουνίου 1974 έως τις 31 Μαΐου 2001, στο Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων υπό την ιδιότητα του υπαλλήλου.

11 Τον Μάρτιο του 1992, ο ενδιαφερόμενος ζήτησε από το ONP, κατ' εφαρμογήν του νόμου του 1991, τη μεταφορά των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων από το βελγικό συνταξιοδοτικό σύστημα σε εκείνο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Τον Οκτώβριο του 1992, το ως άνω ταμείο του γνωστοποίησε τα δυνάμενα να μεταφερθούν συνταξιοδοτικά δικαιώματά του.

12 Ωστόσο, τον Οκτώβριο του 2000, το Συμβούλιο ενημέρωσε το εν λόγω ταμείο ότι ο G. My είχε αποφασίσει να παραιτηθεί από τη μεταφορά των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων που είχε αποκτήσει υπό τη βελγική νομοθεσία, όπως επέτρεπε το άρθρο 9 του νόμου του 1991. Με έγγραφο της 17ης Οκτωβρίου 2000 προς τον G. My, το ONP έλαβε υπόψη την ως άνω παραίτηση.

13 Στις 20 Οκτωβρίου 2000, ο G. My ζήτησε να του χορηγηθεί πρόωρη σύνταξη βάσει του άρθρου 4, παράγραφος 2, του βασιλικού διατάγματος.

14 Με απόφαση της 2ας Μαΐου 2001, το ONP απέρριψε την ως άνω αίτηση για τον λόγο ότι ο ενδιαφερόμενος δεν συμπλήρωνε 35 ημερολογιακά έτη, κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, του βασιλικού διατάγματος, για τη θεμελίωση του δικαιώματος λήψεως πρόωρης συντάξεως. Συναφώς, το ως άνω ταμείο αρνήθηκε να λάβει υπόψη τα 27 έτη που συμπλήρωσε ο G. My υπό την ιδιότητα του υπαλλήλου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, δεδομένου ότι το προβλεπόμενο από τον ΚΥΚ σύστημα δεν μνημονεύεται στη βελγική ρύθμιση.

15 Δεδομένου ότι το Tribunal du travail de Bruxelles είχε αμφιβολίες ως προς τη συμβατότητα, αφενός, του νόμου του 1991 και του ΚΥΚ, κατά το μέτρο που τα εν λόγω νομοθετήματα δεν εγγυώνται το δικαίωμα μεταφοράς των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων από το κοινοτικό σύστημα στο εθνικό σύστημα, και, αφετέρου, του άρθρου 4, παράγραφος 2, του βασιλικού διατάγματος, κατά το μέτρο που δεν επιτρέπει τον συνυπολογισμό των περιόδων δραστηριότητας που συμπληρώθηκαν σε κοινοτικό όργανο, με τις αρχές της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων και της απαγορεύσεως των διακρίσεων, καθώς και με τα δικαιώματα που εγγυάται η Συνθήκη ΕΚ στους πολίτες της Ενώσεως, το ως άνω δικαστήριο αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Δεν αντιβαίνουν εθνικές διατάξεις, όπως ο [νόμος του 1991] και το άρθρο 4, παράγραφος 2, [του βασιλικού διατάγματος], ή το άρθρο 11 του παραρτήματος VIII του ΚΥΚ [...], στα, κατόπιν τροποποιήσεώς τους με τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, άρθρα 2, 3, 17, 18, 39, 40, 42 και 283 ΕΚ και στο άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1612/68 [...]:

α) κατά το μέτρο που οι εθνικές αυτές διατάξεις και ο ΚΥΚ δεν επιτρέπουν σε πολίτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως ο ενάγων, ο οποίος εργάστηκε διαδοχικά

σε επιχείρηση ή σε εθνική δημόσια υπηρεσία και στη δημόσια διοίκηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ή αντιστρόφως, να συγκρίνει τα συνταξιοδοτικά πλεονεκτήματα που θα αποκτούσε σε κάθε σύστημα, εθνικό ή κοινοτικό, με μεταφορά των αποκτηθέντων βάσει του ετέρου συστήματος δικαιωμάτων, και να ζητήσει, βάσει αυτής της συγκρίσεως, τη μεταφορά αυτών των δικαιωμάτων είτε από το εθνικό σύστημα στο κοινοτικό σύστημα είτε, αντιστρόφως, από το κοινοτικό σύστημα στο εθνικό σύστημα,

β) κατά το μέτρο που οι διατάξεις αυτές, ορίζοντας ότι ο ενδιαφερόμενος πρέπει να παραιτηθεί ρητώς από τη μεταφορά των συνταξιοδοτικών του δικαιωμάτων από το βελγικό σύστημα στο κοινοτικό ή ευνοώντας ανάλογη διοικητική πρακτική, χωρίς να έχει προηγηθεί η προαναφερθείσα σύγκριση, οδηγούν ή μπορούν να οδηγήσουν τον ενδιαφερόμενο σε εσφαλμένη επιλογή, και

γ) κατά το μέτρο που οι εθνικές αυτές διατάξεις δεν επιτρέπουν να συνυπολογιστούν, για τη χορήγηση από το κράτος μέλος πρόωρης συντάξεως, τα έτη κατά τα οποία ο ενδιαφερόμενος εργάστηκε ως υπάλληλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

Επί του παραδεκτού της αιτήσεως εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως

16 Πρώτον, η Ολλανδική Κυβέρνηση εκτιμά ότι η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως είναι απαράδεκτη λόγω του ότι στην απόφαση περί παραπομπής

περιέχονται ελλιπείς πληροφορίες τόσο επί των πραγματικών περιστάσεων όσο και επί του νομικού πλαισίου της διαφοράς της κύριας δίκης.

17 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, η ανάγκη να δοθεί ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου που να είναι χρήσιμη για το εθνικό δικαστήριο απαιτεί να καθορίζει το εθνικό δικαστήριο το πραγματικό και κανονιστικό πλαίσιο εντός του οποίου εντάσσονται τα ερωτήματα που υποβάλλει ή, τουλάχιστον, να εξηγεί τις πραγματικές καταστάσεις επί των οποίων στηρίζονται τα ερωτήματα αυτά, προκειμένου να καταστεί δυνατό στο Δικαστήριο να δώσει χρήσιμες απαντήσεις και προκειμένου να παρασχεθεί στις κυβερνήσεις των κρατών μελών, καθώς και στα λοιπά ενδιαφερόμενα μέρη, η δυνατότητα να καταθέσουν παρατηρήσεις σύμφωνα με το άρθρο 23 του Οργανισμού του Δικαστηρίου (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 11ης Απριλίου 2000, C-51/96 και C-191/97, Deliège, Συλλογή 2000, σ. I-2549, σκέψεις 30 και 31).

18 Εν προκειμένω, από τις παρατηρήσεις που κατέθεσαν οι διάδικοι της κύριας δίκης, η Ελληνική Κυβέρνηση, η ίδια η Ολλανδική Κυβέρνηση και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων προκύπτει ότι οι πληροφορίες που περιέχονται στην απόφαση περί παραπομπής τους έδωσαν τη δυνατότητα να λάβουν λυσιτελώς θέση επί του ερωτήματος το οποίο υποβλήθηκε στο Δικαστήριο. Επιπλέον, οι πληροφορίες που περιέχονται στην απόφαση περί παραπομπής συμπληρώθηκαν από τα στοιχεία της δικογραφίας που διαβιβάστηκαν από το εθνικό δικαστήριο και από τις γραπτές παρατηρήσεις που κατατέθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου. Όλα τα στοιχεία αυτά, τα οποία περιέχονται στην έκθεση ακροατηρίου, γνωστοποιήθηκαν στις κυβερνήσεις των κρατών μελών και στα λοιπά ενδιαφερόμενα μέρη ενόψει της επ' ακροατηρίου συζητήσεως κατά την οποία οι τελευταίες είχαν τη δυνατότητα να συμπληρώσουν, ενδεχομένως, τις παρατηρήσεις τους.

19 Επομένως, η ένσταση που προέβαλε η Ολλανδική Κυβέρνηση πρέπει να απορριφθεί.

20 Δεύτερον, το ONP εκτιμά ότι η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως είναι απαράδεκτη για τον λόγο ότι κατέστη άνευ αντικειμένου από την έναρξη ισχύος του νόμου του 2003, κατά το μέτρο που, κατά το ONP, ο εν λόγω νόμος προβλέπει τη δυνατότητα των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων να ζητούν τη μεταφορά των αποκτηθέντων δυνάμει του κοινοτικού συστήματος συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων στο βελγικό σύστημα, πράγμα που επιτρέπει τον συνυπολογισμό των περιόδων δραστηριότητας υπό την ιδιότητα του υπαλλήλου κοινοτικού οργάνου για τη θεμελίωση δικαιώματος λήψεως πρόωρης συντάξεως από το εν λόγω κράτος μέλος.

21 Συναφώς, ακόμη και αν ο νόμος του 2003 επιτρέπει, όπως υποστήριξε το ONP κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, τον συνυπολογισμό των περιόδων για τις οποίες καταβλήθηκαν εισφορές στο κοινοτικό σύστημα έστω και αν ο ενδιαφερόμενος δεν έχει ζητήσει, όπως στην υπόθεση της κύριας δίκης, τη μεταφορά των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων του από το κοινοτικό σύστημα στο βελγικό σύστημα, από τη δικογραφία προκύπτει ότι ο G. My υπέβαλε την αίτησή του για τη λήψη πρόωρης συντάξεως στις 20 Οκτωβρίου 2000, ήτοι από έτους και πλέον προ της ενάρξεως ισχύος του νόμου του 2003. Πάντως, σύμφωνα με το άρθρο του 29, ο εν λόγω νόμος άρχισε να ισχύει την 1η Ιανουαρίου 2002 και έχει εφαρμογή μόνο στις αιτήσεις μεταφοράς που υποβάλλονται από αυτή την ημερομηνία.

22 Κατά συνέπεια, η ένσταση που προέβαλε το ONP πρέπει, επίσης, να απορριφθεί.

23 Τέλος, η Επιτροπή εκτιμά ότι τα δύο πρώτα σκέλη του ερωτήματος, που αναφέρονται στη μεταφορά συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων, αυτών καθ' εαυτών, δεν έχουν σχέση με τη διαφορά της κύριας δίκης, η οποία αφορά αποκλειστικώς τον συνυπολογισμό των 27 ετών που συμπληρώθηκαν από τον ενδιαφερόμενο στην υπηρεσία του Συμβουλίου για τη θεμελίωση δικαιώματος λήψεως πρόωρης συντάξεως υπό τη βελγική νομοθεσία. Επομένως, μόνο επί της τελευταίας αυτής πτυχής είναι αναγκαίο να δοθεί απάντηση από το Δικαστήριο.

24 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, στο πλαίσιο της προβλεπόμενης από το άρθρο 234 ΕΚ συνεργασίας μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων, εναπόκειται αποκλειστικώς στο εθνικό δικαστήριο, που έχει επιληφθεί της διαφοράς και φέρει την ευθύνη της εκδοθησομένης δικαστικής αποφάσεως, να εκτιμήσει, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιομορφίες της υποθέσεως, τόσο την αναγκαιότητα μιας προδικαστικής αποφάσεως για την έκδοση της δικής του αποφάσεως όσο και το λυσιτελές των ερωτημάτων που υποβάλλει στο Δικαστήριο. Συνεπώς, εφόσον τα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα αφορούν την ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου, το Δικαστήριο υποχρεούται, κατ' αρχήν, να απαντήσει (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 15ης Δεκεμβρίου 1995, C-415/93, Bosman, Συλλογή 1995, σ. I-4921, σκέψη 59, και της 19ης Φεβρουαρίου 2002, C-35/99, Arduino, Συλλογή 2002, σ. I-1529, σκέψη 24).

25 Εντούτοις, το Δικαστήριο έχει επίσης δεχθεί ότι, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, πρέπει να ερευνά τις συνθήκες υπό τις οποίες του έχουν υποβληθεί τα ερωτήματα από τον εθνικό δικαστή, προκειμένου να ελέγχει κατά πόσον είναι αρμόδιο να απαντήσει (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, την απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 1981, 244/80, Foglia, Συλλογή 1981, σ. 3045, σκέψη 21). Είναι δυνατόν να μη δοθεί απάντηση σε προδικαστικό ερώτημα εθνικού δικαστηρίου μόνον όταν προδήλως προκύπτει ότι η ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου την οποία ζητεί το εθνικό δικαστήριο δεν έχει καμία σχέση με το υποστατό ή το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, όταν το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσεως ή όταν το Δικαστήριο δεν διαθέτει τα πραγματικά ή νομικά στοιχεία που είναι αναγκαία προκειμένου να δώσει χρήσιμη απάντηση στα ερωτήματα που του υποβλήθηκαν (βλ. μεταξύ άλλων, τις προπαρατεθείσες αποφάσεις Bosman, σκέψη 61, και Arduino, σκέψη 25).

26 Πάντως, όπως διαπιστώθηκε, ο G. My ουδέποτε ζήτησε, στην υπόθεση της κύριας δίκης, να μεταφερθούν στο βελγικό συνταξιοδοτικό σύστημα τα αποκτηθέντα δυνάμει του κοινοτικού συστήματος συνταξιοδοτικά δικαιώματα, αλλά μόνο να του χορηγηθεί πρόωρη σύνταξη από το εν λόγω κράτος μέλος. Συναφώς, ο G. My αμφισβήτησε την άρνηση του ONP να λάβει υπόψη τα 27 έτη εργασίας που συμπλήρωσε υπό την ιδιότητα του υπαλλήλου του Συμβουλίου για τον υπολογισμό των 35 ημερολογιακών ετών σταδιοδρομίας που προβλέπονται στο άρθρο 4, παράγραφος 2, του βασιλικού διατάγματος, από τη συμπλήρωση των οποίων εξαρτάται η θεμελίωση του δικαιώματος λήψεως της εν λόγω συντάξεως.

27 Επομένως, η διαφορά της κύριας δίκης αφορά μόνον το ζήτημα αν το κοινοτικό δίκαιο επιβάλλει στις βελγικές αρχές την υποχρέωση να λάβουν υπόψη τόσο τις περιόδους δραστηριότητας του G. My που συμπληρώθηκαν υπό το βελγικό συνταξιοδοτικό σύστημα όσο και εκείνες που συμπληρώθηκαν υπό το κοινοτικό σύστημα.

28 Υπό τις συνθήκες αυτές, παρέλκει η απάντηση στα δύο πρώτα σκέλη του υποβληθέντος ερωτήματος.

Επί του συνυπολογισμού των περιόδων δραστηριότητας στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες

— Επί των άρθρων 2 ΕΚ, 3 ΕΚ, 40 ΕΚ και 283 ΕΚ

29 Όπως έχει επισημάνει το Δικαστήριο (αποφάσεις της 29ης Σεπτεμβρίου 1987, 126/86, Giménez Zaera, Συλλογή 1987, σ. 3697, σκέψη 11, και της 11ης Μαρτίου 1992, C-78/90 έως C-83/90, Compagnie commerciale de l'Ouest κ.λπ., Συλλογή 1992, σ. I-1847, σκέψεις 17 και 18), τα άρθρα 2 ΕΚ και 3 ΕΚ διατυπώνουν γενικούς στόχους που διευκρινίζονται με άλλες διατάξεις της Συνθήκης. Τα εν λόγω άρθρα δεν μπορούν να εφαρμοστούν αυτοτελώς σε σχέση με τις ειδικότερες διατάξεις της Συνθήκης που μνημονεύονται στο προδικαστικό ερώτημα.

30 Ομοίως, τα άρθρα 40 ΕΚ και 283 ΕΚ περιορίζονται να χρησιμεύσουν ως νομική βάση για τη θέσπιση, από το Συμβούλιο, αντιστοίχως, των μέτρων που είναι αναγκαία για την υλοποίηση της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων, την οποία εγγυάται το άρθρο 39 ΕΚ, και του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων καθώς και του Καθεστώτος που εφαρμόζεται επί του Λοιπού Προσωπικού των εν λόγω Κοινοτήτων.

31 Κατά συνέπεια, τα άρθρα 2 ΕΚ, 3 ΕΚ, 40 ΕΚ και 283 ΕΚ δεν ασκούν επιρροή στο πλαίσιο της παρούσας υποθέσεως.

— Επί των άρθρων 17 ΕΚ και 18 ΕΚ

32 Το άρθρο 17 ΕΚ, θεσπίζοντας την ιθαγένεια της Ενώσεως, περιορίστηκε να προβλέψει ότι οι πολίτες της Ενώσεως έχουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που προβλέπονται από τη Συνθήκη. Συναφώς, το εν λόγω άρθρο δεν μπορεί, ως εκ τούτου, να εφαρμοστεί αυτοτελώς σε σχέση με τις ειδικές διατάξεις της Συνθήκης που διέπουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των πολιτών της Ενώσεως.

33 Το άρθρο 18 ΕΚ, το οποίο καθιερώνει, γενικώς, το δικαίωμα κάθε πολίτη της Ενώσεως να κυκλοφορεί και να διαμένει ελεύθερα στο έδαφος των κρατών μελών, βρίσκει ειδική έκφραση στο άρθρο 39 ΕΚ όσον αφορά την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων. Πάντως, στο μέτρο που το αιτούν δικαστήριο ερωτά, επίσης, το Δικαστήριο σχετικά με την ερμηνεία που πρέπει να δοθεί στην τελευταία διάταξη, πρέπει κατ' αρχάς να αποφανθεί το Δικαστήριο επί του ζητήματος αυτού (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση της 26ης Νοεμβρίου 2002, C-100/01,Oteiza Olazabal, Συλλογή 2002, σ. I-10981, σκέψη 26).

— Επί του άρθρου 42 ΕΚ

34 Το άρθρο 42 ΕΚ αναθέτει στο Συμβούλιο την αποστολή να θεσπίσει ένα σύστημα που να καθιστά δυνατό στους εργαζομένους να υπερβαίνουν τα εμπόδια που μπορούν να ανακύψουν γι' αυτούς από τους εθνικούς κανόνες που έχουν θεσπιστεί στο πεδίο της κοινωνικής ασφαλίσεως. Το Συμβούλιο εκπλήρωσε, κατ' αρχήν, την ως άνω υποχρέωση θεσπίζοντας τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 118/97 του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 1996 (ΕΕ 1997, L 28, σ. 1).

35 Πάντως, όπως έκρινε το Δικαστήριο στην απόφαση της 3ης Οκτωβρίου 2000, C-411/98, Ferlini (Συλλογή 2000, σ. I-8081, σκέψη 41), οι υπάλληλοι των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων δεν μπορούν να χαρακτηρισθούν ως εργαζόμενοι υπό την έννοια του κανονισμού 1408/71, εφόσον δεν υπάγονται σε εθνική νομοθεσία περί κοινωνικής ασφαλίσεως, όπως απαιτεί το άρθρο 2, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, το οποίο ορίζει το προσωπικό πεδίο εφαρμογής αυτού.

36 Κατά συνέπεια, η κατάσταση του G. My δεν εμπίπτει στο άρθρο 42 ΕΚ, ούτε στον κανονισμό 1408/71.

— Επί των άρθρων 39 ΕΚ και 7 του κανονισμού 1612/68

37 Κατά πάγια νομολογία, ο υπάλληλος των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων έχει την ιδιότητα του διακινουμένου εργαζομένου. Συγκεκριμένα, ο κοινοτικός υπήκοος που εργάζεται σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο της καταγωγής του δεν χάνει την ιδιότητα του εργαζομένου, κατά την έννοια του άρθρου 39, παράγραφος 1, ΕΚ, επειδή απασχολείται σε διεθνή οργανισμό, έστω και αν οι προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής του στη χώρα όπου εργάζεται ρυθμίζονται ειδικά από διεθνή σύμβαση (αποφάσεις της 15ης Μαρτίου 1989, 389/87 και 390/87, Echternach και Moritz, Συλλογή 1989, σ. 723, σκέψη 11· της 27ης Μαΐου 1993, C-310/91, Schmid, Συλλογή 1993, σ. I-3011, σκέψη 20, και Ferlini, προαναφερθείσα, σκέψη 42).

38 Επομένως, ένας εργαζόμενος υπήκοος κράτους μέλους, όπως ο G. My, δεν μπορεί να στερηθεί το ευεργέτημα των κοινωνικών δικαιωμάτων και πλεονεκτημάτων που του απονέμουν το άρθρο 39 ΕΚ και ο κανονισμός 1612/68 (βλ. αποφάσεις της 13ης Ιουλίου 1983, 152/82, Forcheri, Συλλογή 1983, σ. 2323, σκέψη 9, Echternach και Moritz, προαναφερθείσα, σκέψη 12, Schmid, προαναφερθείσα, σκέψη 22, και Ferlini, προαναφερθείσα, σκέψη 43).

39 Ωστόσο, από τη δικογραφία προκύπτει ότι ο G. My, ο οποίος αφίχθη στο Βέλγιο σε ηλικία 9 ετών, συμπλήρωσε το σύνολο της επαγγελματικής σταδιοδρομίας του επί βελγικού εδάφους, αρχικά, υπό την ιδιότητα του μισθωτού διαφόρων βελγικών εταιριών, και, στη συνέχεια και μέχρι την ηλικία της συνταξιοδοτήσεως, ως υπάλληλος στη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου.

40 Πάντως, οι σχετικές με την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων διατάξεις της Συνθήκης, και ιδίως το άρθρο 39 ΕΚ, δεν εφαρμόζονται σε αμιγώς εσωτερικές καταστάσεις ενός κράτους μέλους (απόφαση της 5ης Ιουνίου 1997, C-64/96 και C-65/96, Uecker και Jacquet, Συλλογή 1997, σ. I-3171, σκέψη 16, και παρατιθέμενη νομολογία).

41 Ωστόσο, η Επιτροπή, προκειμένου να αποδείξει την ύπαρξη συνδέσμου με μια από τις καταστάσεις που προβλέπει το άρθρο 39 ΕΚ, προέβαλε ότι η περίοδος δραστηριότητας σε μια διεθνή δημόσια υπηρεσία, όπως η της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, έπρεπε να εξομοιώνεται προς περίοδο συμπληρωθείσα στη δημόσια υπηρεσία άλλου κράτους μέλους.

42 Όπως προκύπτει από τα σημεία 85 έως 89 των προτάσεων του γενικού εισαγγελέα, ένα τέτοιο πλάσμα δικαίου δεν βρίσκει έρεισμα στις σχετικές με την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων διατάξεις της Συνθήκης.

43 Κατά συνέπεια, η κατάσταση του G. My δεν εμπίπτει ούτε στα άρθρα 39 ΕΚ και 7 του κανονισμού 1612/68.

— Επί του άρθρου 11, παράγραφος 2, του παραρτήματος VIII του ΚΥΚ και του άρθρου 10 ΕΚ

44 Το σύστημα μεταφοράς των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων, όπως αυτό προβλέπεται στο άρθρο 11, παράγραφος 2, του παραρτήματος VIII του ΚΥΚ, επιτρέποντας

τον συντονισμό μεταξύ κοινοτικού και εθνικών συνταξιοδοτικών συστημάτων, αποσκοπεί στο να διευκολύνει την κίνηση από εθνικές θέσεις, δημόσιες ή ιδιωτικές, στην κοινοτική διοίκηση και στο να διασφαλίσει, με τον τρόπο αυτό, στις Κοινότητες τις καλύτερες δυνατότητες επιλογής ειδικευμένου προσωπικού, προικισμένου ήδη με κατάλληλη επαγγελματική πείρα (απόφαση της 20ής Οκτωβρίου 1981, 137/80, Επιτροπή κατά Βελγίου Συλλογή 1981, σ. 2393, σκέψεις 11 και 12).

45 Ειδικότερα, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι ένα κράτος μέλος, αρνούμενο να λάβει τα αναγκαία μέτρα για τη μεταφορά του στατιστικού ισοδυνάμου ή του κατ' αποκοπήν ποσού εξαγοράς των αποκτηθέντων υπό το εθνικό συνταξιοδοτικό σύστημα δικαιωμάτων συντάξεως στο κοινοτικό συνταξιοδοτικό σύστημα, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 11, παράγραφος 2, του παραρτήματος VIII του ΚΥΚ, θα ηδύνατο να καταστήσει δυσχερέστερη την πρόσληψη από την Κοινότητα υπαλλήλων της εθνικής διοικήσεως που έχουν ορισμένη προϋπηρεσία, δεδομένου ότι μια τέτοια μετακίνηση από την εθνική στην κοινοτική υπηρεσία θα είχε ως αποτέλεσμα να τους στερήσει συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων, τα οποία θα είχαν αν δεν εδέχοντο να εισέλθουν στην υπηρεσία της Κοινότητας (προαναφερθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Βελγίου, σκέψη 19).

46 Πάντως, τούτο ισχύει επίσης όταν ένα κράτος μέλος αρνείται να λάβει υπόψη, προς θεμελίωση δικαιώματος λήψεως πρόωρης συντάξεως δυνάμει του συνταξιοδοτικού συστήματός του, τις περιόδους δραστηριότητας που συμπληρώθηκαν υπό το κοινοτικό συνταξιοδοτικό σύστημα.

47 Συγκεκριμένα, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι μια εθνική ρύθμιση, όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, είναι ικανή να εμποδίσει και, επομένως, να αποθαρρύνει την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας σε θεσμικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, κατά το μέτρο που ένας εργαζόμενος ο οποίος υπαγόταν προηγουμένως σε εθνικό συνταξιοδοτικό σύστημα, με το να δεχθεί θέση απασχολήσεως σε τέτοιο θεσμικό όργανο, κινδυνεύει να απολέσει τη δυνατότητα

να λάβει, δυνάμει του ως άνω συστήματος, παροχή γήρατος την οποία θα εδικαιούτο αν δεν είχε δεχθεί την εν λόγω θέση απασχολήσεως.

48 Τέτοιες συνέπειες δεν μπορούν να επιτραπούν με γνώμονα το καθήκον της αγαστής συνεργασίας και συνδρομής που υπέχουν τα κράτη μέλη έναντι της Κοινότητας και εκφράζεται με την υποχρέωση, που προβλέπει το άρθρο 10 ΕΚ, να διευκολύνουν την Κοινότητα στην εκπλήρωση της αποστολής της.

49 Κατά συνέπεια, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 10 ΕΚ, σε συνδυασμό με τον ΚΥΚ, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι απαγορεύει εθνική ρύθμιση που δεν επιτρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα συμπληρωθέντα από κοινοτικό υπήκοο έτη εργασίας στην υπηρεσία κοινοτικού οργάνου προς θεμελίωση δικαιώματος λήψεως πρόωρης συντάξεως δυνάμει του εθνικού συνταξιοδοτικού συστήματος.

50 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, παρέλκει η απάντηση στο υποβληθέν ερώτημα, κατά το μέτρο που αυτό αφορά την ερμηνεία του άρθρου 18 ΕΚ.

Επί των δικαστικών εξόδων

51 Δεδομένου ότι η διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ'

αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 10 ΕΚ, σε συνδυασμό με τον Κανονισμό Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι απαγορεύει εθνική ρύθμιση που δεν επιτρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα συμπληρωθέντα από κοινοτικό υπήκοο έτη εργασίας στην υπηρεσία κοινοτικού οργάνου προς θεμελίωση δικαιώματος λήψεως πρόωρης συντάξεως δυνάμει του εθνικού συνταξιοδοτικού συστήματος.

(υπογραφές)